

Johann Straussi "Mustlasparun" Ago-Endrik Kerge interpretatsioon Estonia Teatris.

"Õhtuleht" 21. IV 1993

Mustlasparuni saabumine...

...ei leevendanud siiski Estonia Teatri argimuresid. Viimastel aegadel on ju nii, et iga esietenduse eel hoiad hinge kinni: kas astutakse mõni samm kõrge kunsti, mõjuva tervikelamuse poole, kas lauljale leidub huyitavat tööd, kas uus lavastus köidab publikut. Enamasti seda ei juhtu. Teatri majandusprobleemid kajastusid hiljuti ajalehtede esikülgedel. Kuid võrd-selt rahaga vajab Estonia Teater ka tõel-ist liidrit ja konkreetset positiivset arenguprogrammi. Viimane on vahest olemas, ma ei tea, ent liidriroll nõuab praegu küll pühendunud üliinimest, kes:

- suhtuks illuüsiõonitult, optimistlikult teatri olukorda
- tunneks igapäevaetenduste taset
- hindaks lauljate ja orkestri arenguperspektiive ja arvestaks sellega
- tajuks publiku huvisuundi ja valiks sobivaima repertuaari
- julgeks midagi muuta
- kelle tahe ja ennastsalgav energia viiks teatrit edasi.

Meie aeg pakub piisavalt teravaid elamu- si, teatrist otsib vaataja puhastavat vapustust või lõõgastust. Teostus peab mõlemal juhul olema suurepärase. Arvata- vasti andestaks publik vokaaltehnilised küsitavused, kui lavastus haaraks ja eru- taks. Ent lavastamine on Estonia Teatri valupunkte.

Seda enam äratas lootusi Johann Straussi "Mustlasparun" Ago-Endrik Kerge interpretatsioon. On ju Kerge intensiivselt töötav nõudlik lavas- taja. Parimates muusikalavastustes ("Se-

villa habemeajaja", "Bastien ja Bastien- ne", "Teatridirektor", "Müüdnud mõr- sja", "Savoy ball", tudengite "Salaabi- elu", "Kabaree") jõudis ta tihedakoeliste ja dü- naamiliste lahendusteni. Ent "Mustlas- parun" oli hämmastavalt igav ja kole pikk, mis sest, et ühe vaheajaga. Kõne- dialoogid valgusid laiali ja lõökfraasid tüütasid. Ja kuigi koomilisse ooperisse on ikka põimitud päevakajalisi ütle- misi, muutus sõna "isamaa" tundeline rõhuta- mine odavaks.

Igavus oli esimene pettumus, peaaegu et hävitav. Teine pettumus: Kerge on ta- valiselt pannud lauljad loomulikult liiku- ma, õpetanud füüsi- selt tunnetama. Rõõ- mustasin, et ehk aitab ta nüüd Nadia Kurem i l ja Väino P u r a l lavalist vabadust leida. Ennatlik rõõm! Nadia Kurem (Saffi), kes võiks olla kauni hää- le ja tehnilise võimekuse poolest Estonia Teatri esilauljanna, näib aga laval longus ja sisemiselt loid. Kui mõni metseen või mänedžer tahaks teha Kuremist ooperi- tähte, saadaks ta tema kohe tantsutundi või liikumistreeningusse. Ka puhtmuusi- kaliste vahenditega oleks saanud rolli kütkestavamaks kujundada. Näiteks esi- mese vaatuse salmilaulus. Ivo K u u s k tõlgendab Sandor Barinkayd eeskätt muusika kaudu ning mõjub lavastuse üldtaustal lihtsalt ja siiralt. Plusspunkte kogub Sirje P u r a (Saffi). Tal on teat- rinärvi ja võluv temperamenti ning ta on viimasel ajal ka vokaalselt edenenu- d. Kui Väino P u r a (Sandor Barinkay) end samuti leiaks... Vahest vajaks ta hoo-

HARRI ROSPIJU ja HENNO SAARNE fotod

pis teiselaadset koomilist osa, et vabane- da kangelaskrambist (?). Päris hästi tun- nevad end tenorid Rostislav G u r j e v ja Mati K õ r t s krahv Homonay tobeda- võitu rollis. Voldemar K u s l a p i s on avanenud karakternäitleja, kes naudib jõuka seakasvataja Kalman Zsupani rol- li rohkem kui Teo M a i s t e .

Kerge lavastuses ongi koomiline pool huvitavam, ja nagu ikka, grotesksee vär- jundiga ning eelmistest lavastustest tea- da nõksudega. Taas leiame laval tantsi- va paari. Sedapuhku Arsena (Pirjo K a u g e , Annika T õ n u r i) ja Ottoka- ri (Hans M i i l b e r g , Alar H a a k). Nende armastusduett meenutab *pas de deux*'d. Jääb vaid üle kadestada lauljate plastikat. Pirjo Kauge on lootustandev debütant, kes ei tunne kohmetust suure lava ees ja meisterdab partiid lootustand- va kergusega. Järgmine osa võiks tal küll olla tõsisem ja sisukam, et vältida stam- pide tekkimist. Groteski piire tajusid häs- ti Marika E n s a l u (vahva, mahlakas töö), Ülle T u n d l a (mõlemad Mirabel- la rollis) ja Tiit T r a l l a (Ludovico Cor- nero). Tralla kipub sõnarahke tekstiga stseene kohati aeglustama. Arvo L a i d i l e (Ludovico Cornero) valmis- tas suuremaid raskusi niigi väike vokaal- partii - rütm ja täpsed sisseastumised.

Mustlaste osa oli vähem läbi töötatud. Erandiks ehk Zsupani narritamine - sel- lest kujunes Noore mustlase rolli esita- nud Rein T a i d l a ja Mati V a i k m a a suur soolohüppestseen. Muidu olid mustlased väga väärikad, ise- gi pateetilised (Czipra - Leili

T a m m e l , Urve T a u t s ; Pali - Kalju K a r a s k , Peeter O j a). Pidulik dekla- matsioon ulatus peaaegu et prantsuse klassitsistliku tragöödia tasemeni. Loo- duslähedasemat rämdest ilmutas Peeter O j a . Leili T a m m e l i Czipra äratas igatsust hoopiski tema Azucena järele.

Koor oli esimeses vaatuses nagu pub- lik sealpool rampi: istus, seisis, vaatas, natuke tantsis ka. Ometi on Estonia Teat- ri koori kiidetud paindliku ja kannatliku "materjalina" lavastaja kätes. Esimese vaatuse finaali ja teine vaatuse töid õnneks siiski elevust. Muidugi, ka niisama moo- dustasid ilusad kostüümid kena kooskõ- la Georg S a n d e r i romantilise, nostal- giahõngulise lavakujundusega. Vaatepilt vaatamängu asemel.

Esietenduse (26. märts) tugevaim mul- je pärineb Arvo V o l m e r i dirigendi- tööst. Orkester kõlas sümfooniaorkestri moodi, paiguti isegi matva ekspressiiv- susega. Viini valsi üks-kaks-kolm saate- figuur oli teravalt välja joonistatud. Diri- gent lubas endale ka asjatundlikke vaba- dusi. Tarmo L e i n a t a m m suhtus "Mustlasparuni" muusikasse lahedamalt ja kergemalt. Ent rütmi ja terviku mõttes paraku ka lõdvemalt, nii et orkester teki- tas üpris hirmsaid helisid.

Estonia Teater on väsinud. Kas ka Ker- ge on väsinud? Või avastas ta järsku, et "Mustlasparun" on mõttetu lugu? Retoo- riilise lõpukõne asemel peaksime haasma retsensiooni algusesse: "Mustlasparuni" saabumine ei leevendanud...

KRISTEL PAPPÉL

